

Ö Y K Ü

iki aylık öykü dergisi yıl: 10 sayı: 57 haziran-temmuz 2013

dosya:

Çağdaş Kırgız Öyküsü-2

• ahmet haydar ak • akif hasan kaya • ali ışık • aliye figen adalı • ayşe aldemir • ayşe bağıcivan • cemal şakar
• cemile sümeıra • çolpon tolubayeva • çolponbek abıkeyev • dilek aslaner • gökhan yılmaz • gülçin durman
• halit aşlar • handan acar yıldız • hasan aycın • hatice bildirici • hüseyin su • hüseyin şahan • ilyas yılmaz
• kasım tınıstanov • mehmet kahraman • mehmet öztunç • merve koçak kurt • mihrıban inan karatepe
• muhammet erdevir • mukay elebayev • murat taş • mustafa muharrem • müzeyyen çelik • necati mert
• necip tosun • osman alagöz • ömer küçükmehmetoğlu • recep şükrü güngör • seda çalımfidan • senem asil
• senem gezeroğlu • turusbek madılbay • yılmaz yılmaz • yunus develi • yüksel peker • zeynep delav

57

HECEÖYKÜ'DE BU SAYI

ÖYKÜ GÜNDEMİ

Hüseyin Su	<i>Öykü Yıllığı</i>	3
Cemal Şakar	<i>İslamcı Edebiyat</i>	5
Recep Şükrü Güngör	<i>Hikaye Yazmak İsteyenlere Yol İşaretleri</i>	6
İlyas Yılmaz	<i>Kâğıt Medeniyeti</i>	10

ÖYKÜLER

Cemal Şakar	<i>Portakal Bahçeleri</i>	14
Yunus Develi	<i>Çölde</i>	18
Mihriban İnan Karatepe	<i>Cıkrı Cıkrı</i>	24
Dilek Aslaner	<i>Koca Adam</i>	27
Gökhan Yılmaz	<i>Konu: Komşu</i>	31
Mustafa Muharrem	<i>Pabuçların Zamanı</i>	33
Murat Taş	<i>Metastaz</i>	36
Handan Acar Yıldız	<i>Çelişki</i>	39
Merve Koçak Kurt	<i>Ellerin Mavi Kelebek</i>	45
Aliye Figen Adalı	<i>Ardından</i>	48
Zeynep Delav	<i>Yağ Kütlesi</i>	50
Yüksel Peker	<i>Çınar</i>	52
Akif Hasan Kaya	<i>Rüya Melek</i>	55
Ali Işık	<i>Leke</i>	58

Hasan Aycın	<i>Çizgi</i>	65
-------------	--------------	----

DOSYA

Halit Aşlar	ÇAĞDAŞ KIRGIZ ÖYKÜSÜ-2 <i>Kırgız Öykücülüğünün Doğuşu ve İkinci Dünya Savaşı'na Kadar Tarihi Seyri Üzerine Bir Edebî Tenkit</i>	67
Hüseyin Şahan	<i>20. Asrın Başındaki Değişimin Kırgız Edebiyatı'na Tesiri</i>	76
Ömer Küçükmehtetoğlu	<i>Halit Aşlar'la Elebayev ve Kırgız Edebiyatı Üzerine Söyleşi</i>	82
Halit Aşlar	<i>Çağdaş Kırgız Edebiyatı'nın Kurucularından Mukay Elebayev'in Edebiyat Üzerine Görüşleri ve Eleştirimliliği</i>	88
Çolpon Tolubayeva	<i>Mukay Elebayev'in Hikâyelerinde Portre Yazımı</i>	97
Mukay Elebayev	<i>Kıtap Ararken</i>	102
	<i>Fırtınalı Gün</i>	105
Kasım Tınıstanov	<i>Tarlada Tay Bitmiş</i>	109
Çolponbek Abıkeyev	<i>Penceredeki Kız</i>	111
Turusbek Madılbay	<i>Akimbay</i>	116

ÖYKÜLER

Yılmaz Yılmaz	<i>Zordur Yaşamak</i>	124
Ayşe Aldemir	<i>Azel'in Rüyası</i>	129
Muhammet Erdevir	<i>Lav Denizindeki O Ada</i>	135
Gülçin Durman	<i>Güzel Bir Şey Düşünmek</i>	139
Müzeyyen Çelik	<i>Profesörün Sabunları</i>	145
Senem Gezeroğlu	<i>Haber</i>	149
Ayşe Bağcıvan	<i>Kayboluş</i>	152
Seda Çalımfidan	<i>Kadın Oradaydı</i>	154
Ahmet Haydar Ak	<i>Canım Güzel E!</i>	158
Senem Asil	<i>Sekiz Gün Rüyası</i>	160

Necip Tosun	<i>Fantastikten Olağanüstüye: Menkâbeler-Sufî Öyküler</i>	163
Necati Mert	<i>İktidar, Dil ve Öykü</i>	170
Mihriban İnan Karatepe	<i>Savrulan Hayatlar İçinde 'Amcamın Evi'</i>	175
Cemile Sümeyra	<i>Bildiri Öyküler</i>	179
Mehmet Kahraman	<i>Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak</i>	183

ÖYKÜ KİTAPLIĞI

Hatice Bildirici	<i>Mümkün Öykülerin En İyisi</i>	186
Mehmet Öztunç	<i>Baykuş Virane Sever</i>	187
Muhammet Erdevir	<i>Unutma Beni</i>	189
Osman Alagöz	<i>Çağrı Merkezi</i>	191

Ö Y K Ü
İki Aylık Öykü Dergisi

YIL: 10 SAYI: 57 HAZİRAN-TEMMUZ 2013

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına
Sahibi: Ö. Faruk Ergezen

Yazı İşleri Müdürü: İbrahim Çelik

Yayın Yönetmeni: Hüseyin Su

Yönetim Yeri
Konur Sk. No: 39/1
Kızılay/Ankara

Yazışma: P.K. 79 Yenişehir/Ankara

Tel: (312) 419 69 13 **Fax:** (312) 419 69 14

İnternet Adresi: www.hece.com.tr
e-mail: hece@hece.com.tr

Teknik Hazırlık: Bülent Güler

Kapak: Sarakusta **web:** www.sarakusta.com

Baskı: Öncü Basımevi **Tel:** 384 31 20
K. Karabekir Cad. Ali Kabakçı İş Hanı No:85/2
İskitler/ ANKARA

2013 Yılı Abone Bedeli:
Yıllık: 50 TL.
Kurumlar İçin: 120 TL.
Yurt Dışı: 100 Euro

Posta Çeki: 149582
Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayınlansa da yayınlanmasa da geri verilmez. İlkelerimize uymayan ilânlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.05.2013

HÜSEYİN SU

ÖYKÜ YILLIĞI

Edebiyat dergilerinin türlere dair ayrı ayrı yıllıklar yayımlamalarının bizim edebiyat geleneğimizdeki geçmişi herhâlde çok eski sayılmaz. Memet Fuat'ın, *Yeni Dergi*'nin yayımlandığı yıllarda De Yayınları'ndan kitaplar hâlinde hazırlayıp yayımladığı *Türk Edebiyatı* başlıklı yıllıklardan daha önce bu tür çalışmaların örneklerinin olup olmadığını kesin olarak bilmiyoruz. Söz konusu *Türk Edebiyatı* yıllıkları da bir türün değil, ismiyle müsemma, bir yıl içinde dergilerde bütün türlerde yayımlanan ürünler içinden yapılan seçmelerden ibarettir; bir anlamda yılın antolojisi sayılabilir. *Türk Edebiyatı* yıllıklarının en önemli ve ayırıcı özelliğinin elbette *Memet Fuat'ın seçtikleri* oluşudur. Çünkü Memet Fuat'ın eleştirel beğeni düzeyinin belirleyiciliği hem okur hem de yazarlar açısından oldukça güven vericidir. Daha sonraki yıllarda uzun süre yayımlanan *Varlık Yıllığı*, birkaç yıl yayımlanan *Nesin Vakfı Yıllığı*, iki yıl yayımlanan *Suffe Yıllığı* ve seksenli yıllardan sonra yayımlanmaya başlanan ve bugün de yayını devam eden ve hemen hemen en kapsamlı yıllık olan *Türkiye Yazarlar Birliği Yıllığı*, son elli altmış yılın Türk edebiyatının sayımı dökümü açısından kuşkusuz önemli çalışmalardır. Bu zaman içinde başka dergi ve kurumların da tek tük yayımladığı yıllıklar oldu elbette; son örnek ise *Edebiyat ve Eleştiri* dergisinin dört beş yıl önce hazırladığı yıllık oldu; çok kapsamlı ve hacimli bir çalışma olarak başladı ama yıllığın ikincisi yayımlanmadan *Edebiyat ve Eleştiri* dergisi kapandı ve doğal olarak yıllık da çıkmadı.

Yıllık hazırlamanın şüphesiz çok önemli maddî ve manevî zorlukları var. İyi bir yıllık hazırlayabilmek ve bir yılın dergi ve kitap yayını çok iyi izleyebilmek için öncelikle kurumsal bir imkân ve mekân gerekiyor. Sonra da duygusallıktan ve kibirden uzak bir sorumluluk bilinci; siyasal, dar, kısır bakış-

ÖYKÜ GÜNDEMİ

tan arınmış, kapsayıcı bir edebiyat, sanat ve düşünce açısıyla birlikte sağlıklı bir beğeni düzeyi, eleştirel bakış ve bilgi gerekiyor. Her yıl yayımlanan dergi ve kitap sayısı çoğaldıkça, buna bağlı olarak sağlıklı, hakşinas bir tarama ve seçme yapma imkanı da zorlaşıyor (bu zorluğa internet yayıncılığını da eklemek gerekiyor); elbette genelde *Türk edebiyatının* ya da özel olarak bir *türün* yıllığını gerçekten ve samimiyetle hazırlamayı, değerlendirdiğimiz eserler kadar değerli bir edebiyat eseri ortaya çıkarmayı düşünüyorsak. Değilse geriye bizi bağlayıcı bir ilke ve sorun kalmıyor zaten; yeni terleyen bıyıklarına hayran bir delikanlının cüretkâr heveskârlığı ve küs-barış çocuksuluğuyla iki kapak arasındaki derleme yazılardan oluşan bir kitabın üzerine adınızı yazabiliyorsunuz sonuç olarak.

Bütün yıllıkların böylesine bir yaklaşımla hazırlandığını söylemeye çalışmadığımı ayrıca belirtmeye gerek görmüyorum elbette.

Edebiyat türlerine dair yıllıklarsa genelde şiir yıllığı olarak düşünülüyor ve hazırlandı yakın zamanlara kadar. Şiir yıllıklarının hazırlanış yöntemlerinin, beraberinde getirdikleri sorunlarının her yıl nasıl tartışıldığını, nasıl tepkilerle karşılandığını bildiğimiz için ayrıca üzerinde durmaya gerek görmüyorum. Fakat temel sorunun, andığımız gerekli şartları görmezden gelerek ve seçmeye ehil olup olunmadığına bakılmadan *seçici olmak* gibi bir üstego tavrının esiri olmak gibi bir zaaftan ibaret olduğunu düşünüyorum. Oysa bir değeri kasten görmemek bakarkörlüğü, öncelikle *görülme* değil, *görme* tanımlar ve belirler. Gözlerini var olana kapatan insanın rahatlaması, olsa olsa cehaletin sağladığı içhuzur olabilir; çünkü bilmeyen rahattır ve kendince sorumlu da değildir.

Öykü yıllığını ise ilk kez iki binli yıllarda *E* dergisinin hazırladığını hatırlıyorum ve öncesinin olup olmadığını da bilmiyorum doğrusu. Bu yıllık da genel olarak edebiyat atmosferimiz, anlayışımız ve ilişkilerimiz içinde bir çalışma olduğu için aynı zaafarla malûl oldu. Her örnek, Türk öykücülüğünün değerini, birikimini değil, kendi kısırlığını ve birikimsizliğini tanımlayıp sundu.

Elimizde Kemal Gündüzalp'ın hazırladığı yeni bir öykü yıllığı var; *Öykü Yağmuru* alt başlığıyla çıkan 2012 *Öykü Yıllığı*. Yıllık aynı zamanda *Dünyanın Öyküsü* dergisinin birikimine ve imkanlarına yaslanıyor. Çoğu şiir

ve öykü yıllıkları gibi *dergi alana yıllık bedava* mantığıyla sürüme girmedi, müstakil bir kitap olarak yayımlandı ki bu tavrı çok önemsediyim özellikle belirtmeliyim. Yıllık, derginin satışını artırmak için bir *rüşvet* değil, okurunu arayan ciddî bir çalışma. Genel olarak *dergi alana yıllık bedava* mantığı ve yaklaşımıyla yayımlanan yıllıkların, neden derginin bir sayısı olarak yayımlanmadığı üzerinde de ayrıca düşünmek gerekmez mi?

2012 öykü yıllığı öykü yağmuru

Hazırlayan
Kemal Gündüzalp

DÜNYANIN
ÖYKÜSÜ

Öykü Yağmuru'nun, kanaatimce, bugüne dek hazırlanan hem öykü hem de diğer yıllıkların hemen hepsinden daha sağlıklı bir yaklaşımla hazırlandığı ilk görülmesi gereken özelliğidir. Büyük bir çabanın ve emeğin ürünü olduğu aşîkâr. Bu, *Öykü Yağmuru* eksiksiz bir yıllık, anlamında söylenmiş yargı değildir elbette. Özellikle de kitaplardan ve dergilerden öykü seçimi, öykü üzerine yazılardan yapılan seçmeler... eksikleri ve haksızlıkları da beraberinde getiriyor. Elbette bir yıllığın hacmi bu konuda çok belirleyicidir. Önce, kitaplardan öykü seçmek yaklaşımı gözden geçirilmeye değerdi. İkincisi, bir öykü yıllığının hacmiyle

bir şiir yılının hacmi aynı yayıncı yaklaşımı ve endişesiyle belirlenmemeli. Genel olarak günümüz edebiyatına bakılınca, yıllık için taranan dergilerin sayısı (60 dergi) neredeyse üçte bir oranında. Doğal olarak çok az. Yalnızca öykü dergileri bile beş altı tane. Elimizdeki 2012 *Öykü Yıllığı- Öykü Yağmuru*'nun bütünlüğü içinde ele alınıp değerlerdirildiğinde, her şeye karşın eksikleri rahatlıkla bağışlanabilir türden. Değerlendirme yazıları ve çarpaz sağlama mantığıyla hazırlanan -Ozanların Öyküye Bakışı, Yayın Yönetmenlerinin Bakışı, öykü üzerine yazan yazar ve eleştirmenlerin bakışı- bölümler ve bir öykü yılı için çok daha önemlisi, öykü yayını konusunda yapılan gerçekten emek ürünü olan *sayım döküm, Öykü Yağmuru*'nu, bir öykü yazarı, okuru ve öykü eleştirmeni için vazgeçilmez hâle getiriyor.

CEMAL ŞAKAR

İSLAMCI EDEBİYAT

Zeytinburnu Belediyesi 17-18-19 Mayıs tarihlerinde, oldukça geniş katımlı bir İslamcılık sempozyumu düzenledi.

Sempozyum kapsamında, edebiyata bir oturum ayrıldı ve sempozyumun son günü, son oturum olarak gerçekleştirildi. Fatih Andı'nın başkanlığındaki oturumun katılımcıları; Ömer Lekesiz, Cihan Aktaş, Z. Kevser Şerefoğlu ve Hakan Arslanbenzer'di. Roman, öykü ve şiirin İslamcılıkla ilişkisinin tek tek ele alındığı oturumda, Ömer Lekesiz, *Muhafazakarlık ve Saçıcılık Arasında İslamcı Edebiyat* başlıklı bir sunum yaptı.

İslamcılık ve İslamcı edebiyattan söz edebilmek için İslam'dan ve İslamî olandan söz etmenin zorunlu olduğu tespitiyle birlikte; bunların oluşarak, yenileşerek, değişerek hatta zaman zaman ana çizgiden saparak günümüze değin var olması ancak İslam ve İslamî terimlerinden hareketle açıklanabileceğini söyledi.

Sunumunun oturduğu ana düşünce; her edebiyatın kendine göre bir siyaseti olduğu; İslamcı edebiyatın siyasetinin kendi koşullarından türemeyeceği bizzat İslamcı siyasetin koşullarından türeyeceğiydi. Bu bağlamda, "hem kültür hem de idrak olarak kendi değerlerimizin farkına vardığımız (ya da farkını ortaya çıkardığımız) oranda ancak Batı'dan edineceğimiz yeni bilgilerle Batı'nın bize yeni değerler dayatmasından kurtulabilir, seçmeci veya sentezci bir anlayışa düşmeksizin salt kendi kimliğimize uygun edebiyat yapabilir"eceğimiz iddiası, gerçekten üzerine düşünülmesi gereken önemli bir noktaydı. Zira yaptığımız, ortaya koyduğumuz eserlerle adımızı nereye, kimlerle yan yana yazdığımızı, bizler için sadece bu dünyaya değil ahirete de yönelik bir seçimdir. Çünkü eserlerimizin öncelikle kimlere güç, esenlik ve umut verdiği; kimlerin de yüreklerine korku, endişe ve ümitsizlik verdiği eserin kendisinden daha önemlidir.

Ömer Lekesiz sunumunda Mehmet Akif, Necip Fazıl ve Sezai Karakoç'un neler yaptıklarını, yaptıklarının İslamcı edebiyata katkılarının hangi düzeyde olduğunu ayrı ayrı gösterdi ve bu üç ismin, İslamcı edebiyatın üç evresini oluşturduğunu söyledi.

"Bugün buradan şu rahat koltuklara kurulmuş olarak Akif'i rasyonalist, tasavvufa mesafeli duran, Batı'nın tekniğine hayran ama medeniyetine düşman, Necip Fazıl'ı paradoksların adamı, edebi türlerin hepsinde gezinmiş hırslı biri, Sezai Karakoç'u siyasete fazla bulaşmayan ama her nasıl oluyorsa oluyor şunca İslamcı entelektüele rağmen şair kimliğiyle hep önde duran garip bir cazibe merkezi olarak nitelemek çok kolayımıza gelebilir.

Ama her üç isimde ya da evrede de unuttuğumuz bir şey var: O insanlar yarın ahirete gittiklerinde kendilerine edebiyatta ne kadar başarılı olduklarının sorulmayacağını, dünyada Allah'a nasıl kulluk ettiklerinin, kendilerine nasip kılınan kelimelerle ne yaptıklarını, onlarla İslam'a, Müslümanlara hizmet edip edemediklerinin sorulacağını çok iyi biliyorlardı.

Şartları neye elverdiyse onlar onu yaptılar bunun için. Onlar koşu bittikten sonra da koşan yarış atı gibiydiler."

Bu alıntıdan da anlaşılacağı üzere Leke-siz; saf, halis, öz edebiyat gibi tanımlamaları elinin tersiyle itmekte, edebiyatın, düşünce-den bağımsız olamayacağını söylemektedir.

Değerleri dünya görüşlerinin belirleyece-ğini; sahip olduğumuz değerler sayesinde adaleti zulümden, iyiyi kötüden ayırt edebi-leceğimizi düşünürsek, saf, halis, öz edebiyat liberal bir kandırmaca gibi durmaktadır.

Tam da bu noktada Lekesiz'in sorduğu soru üzerine düşünülüp cevaplanması gereken ciddi bir sorudur: "Dün İslamcılığın önemli araçlarından biri olan edebiyat, bugün onun en büyük imtihan aracına dönüşmüştür.

Akif'in, Necip Fazıl'ın ve Sezai Kara-koç'un şartlarında değiliz. Biz kendi şartları-mızda edebiyat yapıyoruz. Ve artık çok rahatız, kafa konforumuz da ziyadesiyle yerinde.

O halde İslamcı edebiyatın devam edip etmeyeceğine...

İslamcı edebiyatın muhafazakar edebiyatı da kendi içine çekip onun da üstüne çıkarak (ya-ni merkeze oturarak) pazar şartları doğrultusun-da değil, kendi şartları doğrultusunda yeniden yapılandırılıp yapılandırılmayacağına...

Muhafazakar edebiyatta karar kılmanın bizlere kazandıracığı ünün, şanın ve sair dünya nimetlerinin genişliğine...

Göre karar vermek durumundayız..."

RECEP ŞÜKRÜ GÜNGÖR

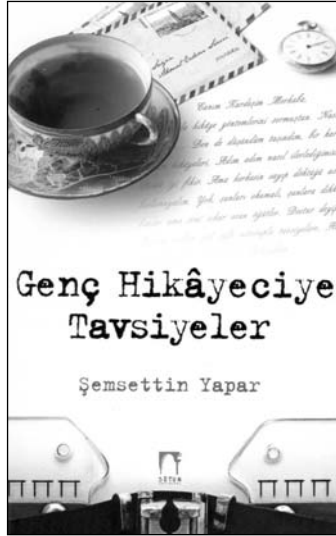
HİKAYE YAZMAK İSTEYENLERE YOL İŞARETLERİ

Teknik kitaplara mesafeli yaklaşırım. On-lara bakılırsa kimsenin öykü yazacak mecali kalmaz. Bu sefer farklı bir durumla karşılaştım. Yazar hem tekniği anlatmış hem uygulama-sını yapmış: "Madem hedef yelpazemiz genç okurlar, genç yazarlardır o halde bazı okuma önerilerinde bulunmak ayıp olmaz, gençler anlayışlıdır." Yazar, genç demiş ama yazıya başlama anlamında genç demiş olmalı.

Yazı dünyasında 45 yaş genç sayılıyor. Yazı yazmaya başladıysanız, o tadı aldıysa-nız, bırakmaya niyetiniz yoksa, öykü yazaca-ğım ben diyorsanız Şemsettin Yapar'ın kiti-bını okumalısınız. Size cesaret verir, yol gös-terir, ayrıntıları görmenize yardımcı olur, öy-kü çatısını kurmada elinizden tutar. "Odak-lan, Şaşırt, Duyulara Seslen!" başlıklı bölü-mden bir tadımlık: "Önce hikâyemizin geçece-ği mekâna gözlerimizi kamera gibi gezdire-lim. Hani filmin başlangıcında tanıtma yazı-ları akarken fonda bir görüntü izleriz ya, ola-yın gelişeceği şehir yürür ekranda. Ya da bir kapalı mekâna objektifini gezdirir kamera-man, işte öyle. İlkbahar yağmurları bu yıl in-sanoğlunun sabrını dener gibi, ardı ardına yağdı. Göğün mavisini haftalarca kendini gös-termedi. Ortalık uzun süredir ıslak toprak, yaş ahşap, çürümüş ot eskisi ve alabildiğine nem kokuyordu. İlk yağmurda aceleci bir taze top-rak kokusu yayılıvermişti ortalığa gerçi. Ama birkaç saat sonra bu bengeldimci kokunun ye-rini ağırbaşlı, bulaşık bir çamur ufuneti aldı. O gün bu gündür her bir yere o ağır ıslak ko-ku hâkimdi. Güneşin kendini göstermesiyle bu ekşi rutubet aşiretine yol göründü. Gözü yaşlı günlerden sonra hava açivermişti. Fark ettin mi bilmem, bir resim çizdik yukarıda. Ya da belgesel film karesi gibi bir görüntü... Okuru satırlara bağlamak için birkaç söz şe-keri ikram ettik ona: "ekşi rutubet aşireti", "gözü yaşlı günler" falan... Bunları yazarın okuruna "Hoş geldin satırlarıma benim canım okurum" selamlaması olarak da sayabilirsin."

Kuru bir teknik bilgi kitabı değil. Mektup formatında ve her tekniği ayrı bir başlıkla, farklı bir öykü ile anlatıyor. "Merak Uyandır, Çatışma Oluştur, Anlatma, Göster!" başlıklı bölümden bir alıntı anlamamızı kolaylaştırı-caktır: "Bazı hikâyeciler olaya balıklama da-larlar bilirsin. Biz bugün bu yöntemi kullanı-yoruz. Çevre betimlemesine falan çok girmi-yoruz. Bu yöntem de heyecanlı olabiliyor ba-zen. *Garson yemekleri yeni getirmişti. Bıçağı zarıfçe tutan hanımefendi, kendini ilik gibi sal-*

muş nefis bonfileden yumuşak bir dilim kesti. Karşısındaki adamın, pilav tümseklili tabağına bıraktı. Etin üzerine bir kaşık naneli salça sosu yaydı. Bir dilim et de kendine aldı. Yemeğe dayanamadığını biliyorum. Kim dayanabilir ki zaten? Onun için inceden anlattım nevaleyi. Tükürük bezlerin çalışmıştır eminim. Sahi hâlâ kilolu musun eskisi gibi? Geçelim. Hanımefendinin gözbebeklerinden bakışlarını bir an için olsun ayırmayan adam şefkatle eğdi başını ve en ince haliyle seslendi: “Teşekkür ederim canım!” Aman Allah’ım ne rommaanntiilik! Böyle düşünüyorsan faka bastın! Bu duygusal kareyi birazdan gelecek trajik olayın etkisini artırmak için verdik. Sen sen ol okuru ilk beş on cümlede can alıcı bir olayla yakala. Nasıl mı? Bak da gör. *Bu üç cümlelerin sıcaklığı eşini sarıp sarmalasin, üstündeki yıkım emarelerini silsin süpürsün istedi. Adamın kalbinden çıkan canlı söz kadının donuk, ölgün bakışlarını değiştiremedi. Mavi gözleminde bir ışıltı yakamadı. N’oluyor yahu? İşler iyi gitmiyor anlaşılın. Aralarında bir problem mi var ki? Bakalım anlarız şimdi. Ama şüpheleri hemen giderirsek hikâye bitiverir, heyecanı da olmaz. Biz okuru fitik edecek tasvirlerle, ya da başka bir deyişle betimlere girişelim, hem acele edip dört dönsün, hem de okumadan geçemesin. İksisi de tabaklarındaki et parçasını çatallarıyla didiklemeye, bıçaklarıyla parçalamaya başladı. Lop etin içi, dışı kadar pişmemiş gibiydi, pembeydi. Ayırabildikleri parçaları tabağın bir yanındaki pilav kümbetiyle karıştırıp yavaşça çiğnemeye başladılar. Sanki hiç konuşmayacak gibiydiler. Lokmalarını incitmek istemezcesine zarifçe çiğniyorlardı. Öykücünün iyisi olayı ballandırarak anlatandır, gerisi hikâye! Neden sonra sessizliği yine*

adam bozdu: “Biliyorum çok etkilendin canım, alıştığın hastaneyi bırakmak seni çok etkiledi. Belki bir aylık İtalya tatili iyi gelirdi.”

Burada adam okurun önüne birkaç kelimeyle bir bulmaca attı. “çok etkilendin”, “alıştığın hastaneyi bırakmak”. Demek ki hanım çalışıyor. Demek işinden ayrıldı. Demek bunu istemiyordu. Bu kadar etkilendiğine göre hiç mi hiç istemiyordu. Okur bunları düşündü. Biz bunu doğrudan anlatarak da “hanımefendi bir hastanede çalışırken oradan ayrılmak zorunda kaldı” diyerek de verebilirdik ama o zaman işin tadı kalmazdı.

Kadın ince yapılydı. Yüzü de ince uzundu. Alının altındaki iki boşluğa gömülmüş gözleri adama döndü.

Gözbebekleri bir o yana bir bu yana titredikçe titredi. Titredikçe nemlendi. Gözyaşları uçaktan ardi ardına atlayan paraşütçüler gibi birbiriyle yarışcasına kendini bıraktı aşağılara.

Dudakları istemsiz seğirmeler gibi titredi sağa sola. Gözlerinde, yanaklarında, dudaklarında sanki hayali bir elektrik dolaşıyor, değdiği yerleri kendi kontrolünden çıkarıyor gibiydi. Konuşamadı. Ağzından tek kelime çıkmadı. Yemek yemeyi zaten bırakmıştı.

Okur görüntünün içine girdi değil mi? Olayı yaşamaya başladı. İsterse bıraksın artık hikâyemizi okumayı, bırakabilirse...

Durumun gerçekten ciddi olduğunu gören adam kesik bir öksürükle sandalyesini masaya biraz daha yaklaştırdı. Yeni barışmışlardı. İş yine ters mi gidecekti yoksa!

“İş yine ters mi gidecekti yoksa?” diyerek “anla artık okur kardeşim bu noktada meraklanacaksın, hadi ne duruyorsun içine bir kurt düşün” demiş oluyoruz. İşte çatışma denen o büyüklü duruma ortaya çıktı. Demek

hanımla beyin arası limoni. Belli ki adam barış yanlısı, hanımın kalbi epeyi kırık. N'apsak ki? Bir okur olarak elimizden bir iş gelmez, okumaktan başka.

“Bak canım, bir tanem! Ama bana haksızlık ediyorsun. Ben istemez miyim aynı hastanede çalışmayı seninle.”

Vayy! Demek doktor bunların ikisi de! Hastanesinden ayrılmış hanım. Adamı suçluyor gelişmelerden. Okur kendi buldu bunları. Bulmacadaki bilinmeyen kelimeyi bulma zevki... Zekâsından hoşnutluk falan... Adamcağız devam ediyor.

Ama başhekimi biliyorsun. Adam Nuh diyor peygamber demiyor. Hem bu işte benim parmağım olduğunu nasıl düşünürsün!”

Başhekim ha! Kötü adam o demek ki! Anladık. Tamam, işi çözdük. Adam günahsız öyleyse! Ama nerden bilelim masum olduğunu. Belki sureti haktan görünüp saman altından su yürütüyor herif! Nerden bileceğiz?

Hanumefendi biraz toparlamıştı kendini. Konuşmayı denedi: “Beni bir doktor olarak kıskanıyorsun ve benim başarılı olmamı istemiyorsun. Ve işte tam da bunun için benim hastaneden Allahın belası yere gidişimi sen istedin.”

Hanım epeyi dolmuş desenize. “Allahın belası yer” diyor. Adamı suçluyor. İşler hiç de iyiye gitmiyor. Ama okumaktan başka çare de yok.

Gözleri arada hâlâ damla döküyordu ama konuşması sıklaşmıştı. Açıldıkça açıldı. Çevredeki yan gözlü bakışlara hiç aldırmiyordu. Ha bire yükseltiyordu sesini. Adamsa ikide bir çevresine bakıyor, sandalyeyle masa arasına biraz daha giriyordu. Sanki normal bir konuşmamış gibi arada yemekten alıyordu ağzına. Yaylım ateşinin ardı arkası kesilecek gibi değildi. Hanumefendi eski tartışmaları bir bir sayıyordu.

Trampet sesleri. Müzik yükselir. Okurun nabızı artar. Amanın n'oluyoruz herkesin içinde hem de. Adamcağızın durumunda olmak istemezdim. Allah başa vermesin. Okurun zihnindeki fırtına artar.

Adam çiğnemeyi kesti bir ara. Bakışları büyüyerek kadının gözlerine odaklandı. Eşinin sözleri çiğ bir et topağı oldu da yumruk

gibi tıkanıdı sanki adamın boğazına. Yüzünde nefretle şaşırma arası bir ifade belirdi. Kaşları kalktı. Gözleri kocaman oldu. Ağzını açtı, haykıracaktı. Ama haykırmadı.

Dikkatsiz okur hikâyenin bir karı koca kavgasının kurgulanmasından ibaret olduğunu düşüncektir. İyi hikâyeci hep ters köşeye yatırır okuru. Nasıl mı?

Adamın suratındaki ifadeyi gören öfkeli kadın oturduğu yerde duramadı, ayağa fırladı ve yarı başından hiç ayırmadığı küçük, zarif çantasıyla adamın denk gelen yerlerine vurmaya başladı.

Bismillah, n'oluyoruz yahu! Ele güne karşı!

Olanca gücüyle vuruyordu. Olimpiyat çekicini fırlatacak sporcular gibi geriliyor, adamın sırtına sırtına indiriyordu deri çantayı. Yetmiyor bir daha indiriyordu.

Peki, adam n'apıyor bunun karşısında, tepkisi ne? Eli armut toplamıyor herhalde.

Adamsa bunun karşısında bir şey yapmıyor, sırtına yediği çantanın acısını hissetmek içinmiş gibi başını omuzlarının arasına çekmiş bekliyordu, gözleri yuvalarından uğramış bir şekilde.

Sümsük herif! Herkesin içinde... Olaylar sarpa sardı. Heyecan dorukta. Okur mümkün mü bıraksın metni burada. Ben bu durumu Peyami Safa'nın *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*'nda yaşamıştım. Kitap beni bırakmadı bir türlü. Sen sen ol merak unsurunu elden bırakma. Okuru ancak bu büyüyle satırlara bağlarsın.

Kadın bununla da yetinmedi. Atıldı, bonfile tabağının üzerinden et bulaşıklı keskin bıçağı aldı. Ameliyat yapacak bir doktor gibi tuttu bıçağı ince parmakları. Hesaplanmış bir hamle olarak indirdi adamın boğazına. Zavalı iki eliyle boğazını kavradı ama nafile...

Trajediyi tımandıralım. Çatışmanın elektriğini artıralım. Dayanılır şey değil.

Bıçak darbesini almıştı bir kere, hem de boğazına... Adam nefes borusuna kasap bıçağını yiyen bir hayvanın çıkardığı ürperten hırıltılı çığlık gibi bir böğürtü bırakarak se-

rildi sandalyenin dibine. Lokanta berbat olmuştur. Diğer masadakiler donup kalmıştı.

Gerilim zirvede. Ey okur, bu metnin kan gövdeyi götüren kaldırım anlatıları haline geldiğini düşünüyorsan yanılıyorsun. Bu satırlar hâlâ romantik bir sevgi hikâyesi bence. Bekle de gör!

Kadının yüzünde bu sefer telaşlı ama mutlu bir gülümseme belirdi.

Allah Allah! Hanımefendi, cânî'nin önde gideni desene!

Yazarkasanın ardındaki telefona uzandı. Kaptığı ahizeye bir şeyler sıraladı.

Katil, kurbanının boğazını kesince nereye telefon eder? Polise kendini ihbar edecek besbelli. Kazaydı, istemezdim böyle olmasını, üzgünüm falan...

Çok geçmeden sokağa bir siren sesi yaklaştı. Adamı turuncu sedyenin üzerine yatırıp uçurdular ambulansa.

Eee memur beyler neredeler? Yazar orayı atladı galiba. Bakalım ne anlatacak şimdi.

Bazen hanımların anlaşılmaz olduğunu düşünenlerdeneniz yanıltıyor olmanız ihtimalini hatırdan çıkarmayınız. Öff ne kitabı bir cümle oldu öyle. Tedbirli olun diyoruz yani, yazarın ters köşesine gelmeyin. Ama neden boğazını kesti, neden ambulâns çağırdı?

Can Kurtaran ekibi zamanında yetişmişti. Şimdi o hep dışından duydukları siren sesinin gerisinde, ambulansın içindedir. Kadın az önce bıçak salladığı adamın ellerini şefkatle tutmuştu.

Timsah gözyaşları. Adamı önce doğru sonra okşa! İnanmam.

Yaşamayı için yalvarıp yakarıyordu. Hastanenin Hızır Acil girişinden yıldırım gibi girdiler.

Pişman oldu demek yaptıklarına. Öyle mi acaba?

Beyaz çarşaflı, ütülü nevresimli, orası burası inip kalkabilen motorlu yataкта uzanan bitkin adam akşama doğru kendine geldi. Başucundaki ince hanımefendi yine tüm şefkatiyle ellerine yapışmıştı hastanelik ettiği adamın. Bu sefer gözlerinde rüzgâra direnen mum ışığı gibi bir ışık ipiliyordu. Dudakları sevgiyle yayılmıştı. Yine konuşmadılar bir süre. Neden sonra adam bozdu sessizliği: "Teşekkürler canım!

Bu kadarı fazla ama. İnsanda biraz haysiyet olmalı. O ince eller değil miydi bıçakla sana saldıran be adam! "Canım"muş, peh! diyorsanız sabredin ve okuyun.

Sen yanımda olmasaydın boğazıma tıkanan o koca et parçası beni yollayacaktı eşek cennetine." Kadın şefkatliydi. İnce parmaklarını adamın kan pıhtısına bulanmış elinde gezdirdi. Yeni nişanlı, kanlı canlı, sevgisi heyecanlı, sevdalı genç kızlar gibi dolaştı elinin üstünde adamın. Sesi meleksiydi: "Ben sana demez miyim, lokmalarını küçük al diye koca bebek!"

Biz ne düşünüyorduk ne çıktı sonunda değil mi! Bitti mi hikâye? Evet! Neden? En vurucu yerinde bitirmeli sözü. Senin varlığını bile unutmuşum bak ben şimdi. Doğru, sana mektup yazıyordum ben değil mi? Kendimi kaptırılmış olaya. Umarım bu hikâyemizi de önceki gibi beğenirsin. İşin en heyecanlı bölümünü unutuyorduk az kalsın, isim verelim hikâyemize şimdi. Zannımca en iyi isim metnin merkezindeki bir nesnenin adı olmalı. Bu hikâyenin merkezinde sence bıçak mı var, yoksa hastane mi, lokanta mı? Bence merkezde bir top et duruyor, adamın boğazına tıkanan... Hikâyemizin adı *Bir Top Et* olmalı. Evet yakıştı. Şimdi veda edebilirim sana. Kuralımız neydi? Yazmayı bırakmamak. Okumaya ara vermemek. Kolay gelsin canım kardeşim."

Bu kitapta usta yazarların isimlerini, kitaplarının listesini aramayın. Bu kendine özgü bir kitap. Ustaların o ağır kanatlarına girmeden özgürce yazı sahası açıyor yazar bize.

Kitabın adında *tavsiye* kelimesi var ama kitap tavsiyeden uzak durmayı seçiyor. Yazar okurunu kendisi ile öykü yazma eyleminin içine katıyor. Dolayısıyla bu eser, öykü yazmaya niyetlenenler için tam bir yol haritası. Merak unsurunu nasıl yerleştirecek, çemberi nasıl kuracak, zamanı nasıl daraltacak, hitapları nasıl ayarlayacak, çatışmayı nasıl karacak... buna benzer otuz yakın sorunun cevabı var *Genç Hikayeciye Tavsiyeler* kitabında.

Şemsettin Yapar'ın öykülerini de okuyoruz. Anlattığı teknikleri uyguluyor. Yani

yapmadığını yazan bir kalemle karşı karşıya değiliz.

Ökü, teknik öğrenerek yapılacak eylem değil. Bu kitap yazarın dediği gibi bir anahattır, işaretir.

İLYAS YILMAZ

KÂĞIT MEDENİYETİ

Kâğıt Medeniyeti, Orhan Okay'ın çeşitli zamanlarda, çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanmış denemelerinden oluşuyor. İsminden de anlaşılacağı gibi kitabı meydana getiren yazıların ortak özelliği; kültürümüzde kâğıt çevresinde kurulan medeniyeti ele alıyor olmaları. Denemeler, “Kültür, Kâğıt Medeniyeti, Teknoloji-Siyaset-Toplum” olmak üzere üç ana başlık altında toplanmış.

Kültür başlıklı bölümde; kültür, medeniyet, millî kültür ve halk kültürü gibi kavramları ele alan üç deneme bulunuyor. Burada Reşit Paşa'ya, Mehmed Akif'e, Yahya Kemal'e göndermeler yapılarak “kültür” kavramı açıklanıyor. “Millî Kültür ve Halk Kültürü” başlıklı denemede, “Acaba kültür nedir ve kültürlü insan diye kime derler?” sorusundan yola çıkılarak kültürün, halk kültürünün, kültürlü insanın ana hatları belirlenmeye çalışılıyor. Halk kültürüne dayanmayan bir yüksek kültürün, yaşadığı, içinde bulunduğu topluma dâimâ yabancı kalacağına altı çiziliyor.

“Kâğıt Medeniyeti” bölümünde, “kâğıdın bulunmasıyla kitap medeniyetinin birinci milâdına erişildiği”nden başlanarak kitap, kitap hastaları-kitap sevdalıları, okuma-okumama,

popüler edebiyat, kartpostallar-mektuplar gibi konulara değiniliyor. Bu bölümdeki “Okuyanlar ne okuyor?”, “Ne okur? Ne yazar?” ve “Okumak nedir?” yazarın sorduğu ve cevabını aradığı en kuşatıcı sorular arasında yer alıyor. Toplumumuzda en çok okunan ve ilgi gören şeylerin “beyinleri boşaltmaktan başka bir fonksiyonu olmayan spor gazeteleri ve Fransızların kapıcı gazetesi dedikleri cinsten iri puntolu, bol resimli, şişkin sayfalı, kâğıt müsrifi gazeteler”in olduğundan sitem ediliyor.

Okuma sorumluluğunu, memleketin aydın olma sorumluluğuyla bir tutularak, kitap okumayan bir toplum değil; okumayı bırakmış bir toplum olduğumuz görüşü, okuryazarlığın çok çok düşük olduğu devirlerde mahalle aralarında kütüphaneler yapacak ve kahvehanelerin adını kıraathane olarak değiştirecek kadar okuma alışkanlığına sahip olduğumuz bilgisine dayandırılıyor. Kitap hastalarından ve kitap sevdasından bahsedilir-

Orhan OKAY

ken, kitap merakının Fransızcada “bibliyofil ve bibliyoman” olmak üzere iki karşılığı olduğu açıklanıyor ve Orhan Okay, kendisinin ne bibliyoman ne de bibliyofil olabildiğini, olsa olsa kitap sevdalı olabileceğini söylüyor. Yine bu bölümde, Türkiye’de okuryazar oranı, okul ve üniversite sayısı arttıkça gerçek okur oranının artmadığı, aksine düştüğü, okuma alışkanlığından ziyade bir okuma bilincinin oluşturulması gerektiği açıklanıyor.

“Kâğıt Medeniyeti” bölümünün belki de en renkli yazısı olan “Okumayan Toplum”da, Fransız İhtilâli’nin tam yüzüncü yılına isabet eden 1889’da Paris’e giden Ahmet Mithat Efendi’yi mahcup eden bir olay

anlatılıyor. Olayda Efendi, Fransa gezisi sırasında, Fransız Millî Kütüphanesini de ziyaret eder. Kitaplara olan merakı ve hayranlığı bilinen Ahmed Midhat Efendi görevlilerden birine, kütüphanenin kataloğunun nerede satıldığını sorar. Bu soru karşısında görevli: “Mösyö! Otuz beş senedir kataloğun tanzimine bir komisyon vazifeli olup aralıksız çalıştığı hâlde dörtte birini tamamlayamadı. Kütüphanenin mevcudu beş milyon parçadır. Bitmesi nasip olursa Akademi Ansiklopedisi'nin ciltleri gibi yirmiden fazla cilt olacağı tahmin ediliyor.” der. Ahmet Midhat Efendi'nin 1889'da aldığı ve şüphesiz ki karşısında mahcup olduğu bu cevap günümüz için bile güncelliğini koruyor görülmektedir. Bugün bizim Millî Kütüphanemizin mevcudu (31 Mart 2013 tarihli sayıma göre) 3.087.021 parça olarak görünüyor. Basma eserler, eski harfli Türkçe basma kitaplar, el yazmaları, süreli yayınlar, kitap dışı materyaller olarak gruplandırılan toplam mevcudun büyük bir kısmını da süreli yayınlar ve kitap dışı materyaller kaplamaktadır. Böyle bir karşılaştırma yapmak ne kadar doğrudur bilinmez ama bu bilgiler, aradan 124 yıl geçmesine rağmen Ahmed Midhat Efendi ve onun gibileri mahcup duruma düşmekten kurtarmış olmadığımızın göstergesi olarak karşımızda duruyor.

Teknoloji-Siyaset-Toplum başlığı altındaki denemelerde; bilgisayar, endüstri, demokrasi, zaman, oryantalizm, şiir gibi konular ele alınıyor. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra teknolojide meydana gelen ilerlemenin, icatların hızına yetişmenin ve takip etmenin zor olduğu belirtilerek; bazı kitap sevdaçılarının bilgisayar teknolojisinin kitapları tahtından edeceğinden korkmalarını dile getiriliyor. Bu telkin, fotoğraf makinesi icat edilip gelişmeye ve yaygınlaşmaya başlayınca, bunu resim sanatı aleyhine yeni bir endüstri olarak düşünenlerin yanıltığı söylenerek destekleniyor. Yazar son olarak da “bir şiirin toplumla ilgisinin ölçüsü toplum meselelerinin şiire yansımalarından ibaret anlaşıl-

maması” gerektiği üzerinde duruyor ve şu şekilde bir sonuca varıyor: “Asıl, toplumun o şiire ilgisi üzerinde durulması gerekir. Bu bakımdan divan şiiri hayatın içinden geliyor muydu, bilmiyorum; ama hayata giriyordu, bu muhakkak.”

Orhan Okay'ın da önsözde belirttiği üzere kitapta yer alan metinlerde, “kültür gibi çok kaypak, pek çok alanda ve birbirinden çok farklı manalarda kullanılan bir kavram”ı tanımlamaya ve kültüre varmaya çalışılıyor. Bununla birlikte, yazının kullanılmaya başladığı ilk dönemlerden günümüz toplumuna - bilgisayar çağına- kadar, kademe kademe gelerek insanlığın gelişim basamakları ve tarih boyunca kafa yordığı meseleler de incelenmiş oluyor.

YENİ ÖYKÜ KİTAPLARI

SELVİGÜL KANDOĞMUŞ ŞAHİN, SAVRULAN (Okur Kitaplığı, İstanbul 2013, 14 öykü: Yangına Uğramış Kitaplar; Kapat Gözlerini; Platonik Aşk; Savrulan; Rachel'in Gerçekleşen Rüyası; Benimle Oynar mısın?; Kırk Taş; Mavi Uçurum; Amcamın Evi; Ahret Meyvesi; Züleyha; Bahtihar; Asker Kınası; Acıyı Gömdüler)

RECEP SEYHAN, GÜNEŞİN DOĞDUĞU YERDE (Okur Kitaplığı, İstanbul 2013, 10 öykü: Gülbeyaz Düşler; Yağmur Duası; Canlı Kalkan; Karartı; Kadinge; İğne; Sağ Kolum; Güneşin Doğduğu Yerde; Bildircin Avcıları; Gülburun)

BAHRİ VARDARLILAR, İKİ CİLT-LİK METRO BİLETİ (Dedalus Yayınları, İstanbul 2013, 8 öykü: Denizin Dibindeki Çam Ağaçları; Leviathan Meseli; İlahi Bugs Bunny Komedyasına İki Ciltlik Metro Bilet; Müthiş Bir Klip; Bay A ve Bay B; Ruh Doktoru; Adını Sen Söyle)

SEMRA AKTUNÇ, YALOS (YKY Yayınları, İstanbul 2013, 16 öykü: Kabotaj Bayramı; Erenköy'de Yaz; Biz; Üç Kısa Öykü: Mümtaze, Komşu, Sığırcıklar; Da-

yakçı'ya Mektup; Aylandıza Anlattım; Sade Kahve; Leylak Ağacına Mektup; Şarkısı Bitmez; Mor Misketler; Yılbaşı; Graffiti; Göbekadı Bahtiyar; Dolmuştta; Yalos; Das-kalosya)

ALİ GÜNAY, ÇATLAK NAR (Kangu-ru Yayınları, Ankara 2012, 4 Bölüm 128 öykü: KIS(S)ALAR: 37 öykü; KIP-KIS(S)ALAR: 42 öykü; A-Z ÖYKÜLER: 29 öykü; KÜPKIS(S)ALAR: 20 öykü)

SEMA SAHİLLİOĞLU, ÖRSELE-NERЕК GÜZEL (Koyu Kitap Yayınları, İstanbul 2013, 18 öykü: Yangın; Tekerleme; Pist! Pist!; Bela; Deli-k; Devir; Doğum; Dolma; Döner Kapılı Aşk; Kirli Ayaklar; Kus-muk; Mola; Neyin Halleri; Sabah Postası; Soğan; Şehir; Yünlü Kabus; Zik-Zak)

ONUR ÇALI, EKSİK YIL (Komşu Ya-yınları, İstanbul 2012, 21 öykü: Ocak Binbaşı; Kırmızı; Köpükten Aşk; Mayısıkıntısı; Tem-muz'u Almak Satamadan Götürmek; Kirli Ağustosböcekleri; Yapay Saksı; Çay Tabağın-daki Şeker Ayı; Kod Adı: Gök; "Sweet No-venber"; Saatçinin Ölümü; Ataletin Adaleti; Sarı Papatya Anaokulu; Çan Eğrisi; Şubat Kâ-busu; Necibe'nin Kaşları Kare; Lahmacun; Ağaçları Kurtarma Komitesi; Burgaç; Kızıl Düş; Bir Banka Güvenlik Görevlisinin Kendi Ağzından Hayat Hikâyesidir)

ÖZLEM ÇİÇEK, SANA BİR ŞEY SU-SAYIM MI (Kurgu Kültür Merkezi Yayın-ları, Ankara 2013, 7 öykü: Eteğimdeki Taş-lar; Şiir Kaçkını; Düşbaz; Tarçın; Yosma; Kapılarda; Üç Nokta Üst Üste)

ŞABAN ÖZTÜRK, YILDIZ ANAH-TARI (Kurgu Kültür Merkezi Yayınları, An-kara 2013, 82 öykü: Kahve Keyfi; Ebe; Bo-tanikçinin Notu; Hiç Uğruna; Matematik; Bunama; İster; Cogito Er...; Şehirlerarası; Bu Yüzden; Giden Kalan; Sonuç; Her Şey; De-ğişik Bir Gün; Yarışma; Eskiyen; Başımız Sağ Olsun; Terzi; Hazırlık; Gözünüz aydın; Şiir Okuma Etkinliği; Sınır Çocukları; Göç Mevsimi; Yıldız Anahtarı; Fedakârlık; Göz-lerine Bakma; Sonra...; Taşınma; Zaman; Tek Başına; Üzüntü; Kısadevre; Bezbebek;

Çukolata Fabrikası; Ne Yaptık Biz Bu Ço-cuklara; Orman Bekçisi; Kediler; Şeker Ku-şu; Şiir; Dilek; Şans; İnsan; Reklam; Para-doks; Sinema; İyi Günde Kötü Günde; Kafa-sız Balık; Doldu; Madencinin Oğlu; Piknik; Sen Gel; Karınca Belgeseli; Aldatmak; Senin Yüzünden; Aşk; Ruh Eşi; Sisifos Söyle...; Köpek; Acı; Hissettiğin Yerde Olacağım; *Kanadı Kırık Serçe Öyküleri 1-* Müfredat Bölge; *Kanadı Kırık Serçe Öyküleri 2-* Taraf-sız Bölge; *Kanadı Kırık Serçe Öyküleri 3-* Ben İmgesi; Türküler Susmaz; Yangın; Ser-vet; Requiem; Kalabalık; Dönüş; Ahlak; Bayram; Serçeçekimi; Topal Kedi; Ölüm-e Yaşamak; Zihnin Oluşumunda...; Patron; Büyük Düşünmek; Dünya Nereye; Şairin Vasiyeti; Oğibigiller; Düşman; Anneye Mektup)

AFŞAR ÇELİK, EPRİMİŞ HİKÂYE-LER (Kurgu Kültür Merkezi Yayınları, An-kara 2012, 17 öykü: Kör Hüseyin; Memleket Parası; Sibiryana Şarkısı; Bir Çuval Pancar; Yamuk Hüseyin; Gümüş Tabaka; Yeni Yol-ların İzinde; Yârenler; Fabien de Nuke; Ak-deniz'den Gidemem; Hiç Bilmeyeceksin; Bu Bir Büyük "A"; Kan Kavakları; Kırmızı El-bise; Ölü Ruhlar Rüzgârı; Louise Jopling'le Bir Gece; Neftçiler Küçesi'ndeki Soba)

HAKKI İNANÇ, BOZUK (Kırmızı Ke-di Yayınları, İstanbul 2013, 14 öykü: I. BÖLÜM: Böyle; Baban Gelecek; Sevgili Azrail; Annem Gelecek; II. BÖLÜM: Bo-zuk; Allık; Ana; Öl; Ülfer Hanım; Yargılar Önden; Hayat Süpermarket; Büyüklere İşi; Güvercinboynu; Çocuklar Balkonlardan El Salladılar)

MÜNİR GÖKER, BEDİA (Cinus Ya-yınları, İstanbul 2013, 36 öykü: Bedia; Gire-sun'a Geliş; Haminne; Kemandan Kemençe-ye; Köşk; Karadenizli görümceler; Bulancak ve Şehir Kulübü; İstanbul'a Dönüş; Sihirli Mağara ve Ölüm; Banço Çalan Çocuk; Çar-li Bross Geldi mi?; Duçe; Göğe Bakma Du-rağı; Kızgın Adam; Kuartet; Modigliani; Mösyö Lila; Kavanoz Altan; Radyo Günleri;

Suavi Bey ve Çantası; Anneme, Güzin'e, Güzin Gül'e...; Wagner; Shakespeare ve Boşanma Davası; Bariton Dilenci; Konuşmayan Adam; Tango Yapan Kız; Bilgisayar Yalnızlığı ve Yitik Aşk Mektupları; Ağlama Güzeli; Çello Çalan Çocuk; Gıdasız Erdoğan; Bir Demet Anı; Editör, Yazar, İtalyan Aile; Erken Ölümdür; Hadi Abi...; Kral Lear ve Topal Kedisi; Ordu'nun Dereleri, Akşa Yukarı Akşa)

BORA ABDO, ÖTEKİ KIŞIN KİTABI (Alakarga Yayınları, İstanbul 2013, 17 öykü: Bela Evi; Lâçin; Onuncu; Sadece O Biliyor; Yelkovan; Deniz'in Elbisesi; O Kış Yüzüme Çöreklenmeden Önceydi Çok Önceydi Peki Gidiyorum O Zaman Tabi Ben; Şişli'deki Ev; Köpek; Kardan Kadın; Mimoza, Kapı Duvar; Romina; Kuyu; Zil; Ay Gitti Ninnisi; Sümbültebersiz; Lacivert Bir Veda)

HÜSEYİN PEKER, RÜZGÂRLI CEKET (Noktürn Kitapları, İstanbul 2013, 26 Öykü: Deprem Artıkları: Deprem Artıkları; İki Sarsıntı; Yılanıcı Gerilla: Bilecik'te Bir Kayıp Asker; Cabir; Yılanıcı Gerilla; Kaymakam Tepe; Kararsız Yolcular Bileti: Kararsız

Yolcular Bileti; Bayram Tahtı; Ödünç Şarkı; Kekliğine Ot Toplayan Adam; Pazarın Balıkçısı, Bahçenin Salyangozu; Hırsız Adayı; Bir Başka Yolculuk; Redo'ya Öyküler: Rüzgârlı Ceket; Haftalık; Kaplumbağanın Biri; Boya Kokusu; Hükümlü; Özürlü; Aydemir; Hangi Trenden; Ağrıda Yangın Var: Kılıç Ağrısı; Ağrıda Yangın Var; Dibek Dövme; Nazire Hanım; Son Travma)

KAHRAMAN ÇAYIRLI, SOĞUK DEFTER (Noktürn Kitapları, İstanbul 2013, 9 öykü: Salıncak; Kasaba; Soğuk; Defter; Angelopoulos; Lady Gaga Cinayeti; Yalnız Ali'nin Yalnız Parmakları; Kırık; Burada)

DEFNE SANDALCI, AH (Metis Yayınları, İstanbul 2013, 25 öykü: Kafes; Kristal; Mukavva; Beton İzlenimi; Tahliye; Gölgele; Militan Sıkıntı; Kuş Baba, Sis Anne; Ohh Gittiler; Kaçak; Eyy Roma! Ce n'est pas çal!; Sabahları; Vücudumun Geçtiği Masallar (I); Beni Hayvan Çarptı; Dört; Atlas; Açlık; İlişki.. ; Tutanak; Kemik Monolog; Vücudumun Geçtiği Masallar (II); Ayrılıkname; Giderayak Duet with; Vücudumun Geçtiği Masallar (III); Aşk İçin İstedğimiz Başka Hayvanlar)

CEMAL ŞAKAR

PORTAKAL BAHÇELERİ

Hep böyle oluyordu; geliyordu; duvarlara çarpıyordu.

Duvarlar yükseliyordu önünde –delice; aşılamaz. Geliyordu, çarpıyordu, –bilmiyordu duvarlar mı geliyordu, kendi mi?

Elleri kanıyordu; dizleri parçalanıyordu; yüzünde çürükler, morluklar... Çarpınca böyle oluyordu. Çarpmak değil (miydi) çarpışmak...– hiç.

Her cuma dayısı; kardeşi; amcası; annesi; halası... Yürünürdü. Sessizce. Uzunca. Portakalların, zeytinlerin, limonların altından. Altlarındaki toprak sürülmüş olurdu. Nemli, bakımlı: Yabani otlar yolunmuş; ağaç dipleri havalandırılmış; Toprak onları hiç yanılmazdı.

Aşılmaz, aşılamaz duvarlar çıkardı önlerine. Duvarlar onları hep yanılttırdı. Bir hafta süren bir umut; hayır bir rüya; (hayal mi?); evin önündeki sedirde uzanılmış; uzayan sonsuz meyve bahçelerinin sakladığı bir cennette kurulmuş, düşünülmüş –neden olmasın? olabilir mi?).

Olmuyordu.

Toplanıyorlardı yolun sonunda. İnanılmaz, inanılmazdı, ama yol bitiveriyordu. Ellerinde bayraklar, sadece bayraklar; gözlerinde öfke, gözlerindeki öfke seslerine yansırı, yumruk olur uzardı, uzanırdı duvarı bekleyenlere. Bir bir eksiliyorlardı: mutlaka içlerinden en sevgili biri... dönüşte dört kişinin omzunda olurdu; uzanmış, sonsuzca uzanmış, sonsuza uzayan meyve bahçelerinde.

Her hafta, belki de umutla geldikleri bu yolun sonunda... Yollar açılıverir ve açılan yollarda bütün kaybettikleri..... Orada: Nasıl derler...

Vuslat mı?

Özgürlük mü?

Kuşlara bakar bakar bakar kanar kanar kanarları.

Bulutsuz, upuzun, kocaman, onları sarıp sarmalayan gök hep orada olurdu. –Güzel.

Güneş de gelsin, gelsindi; dolaşsın aralarında, dolaşsındı... Portakal çiçekleri, hatırladı; zeytin çiçekleri, “ahh” dedi Halil: limon çiçekleri salsın kollarını; salsındı değil mi?

“Bana öyle bakma Halilim, korkutma beni.” Eksile eksile yaşamaktan, kaybede kaybede yaşamaktan; büzülmüş, küçülmüş; yüzünde unutulmamış

binbir hatıra, kayıp gidenlerin ardından uzayakalmış elceğizlerinde pırlamış gök damarlarla: “Halilim nasıl bakıyorsun; bir sen kaldın... Sen bir tanesin.”

“Korkma anne: Seni korkutanlar korksun. Korkma: Yüreklerine bir korku olarak; kapkara bir bulut; sarıp sarmalayacağım onları. Korkma: Yıldırım olacağım. Korkma: Tek tek hepsinin gözlerinde, gözbebeklerinde büyüyeceğim; ışığımdan kör olacaklar. Korkma: Bir ışık olacağım ben anne.”

“Bizim için duvarların ötesi yok oğlum. Bakma öyle uzun uzun göğe. Al-danma kuşlara.”

Bulutlar ne kadar da yakındı. Uzansa tutacak; tutunacak. Uzandı. Tutundu. Başı dumanlandı: “Bak anne.” Güldü. Uzun uzun baktı bulutlardan.

Oluyordu işte. Neden olmasın. Her hafta niçin yürüyorlardı sanki çiçek kokularının içinden, nemli toprakta. Yürüyünce yürünüyordu işte. Yürüyünce güçleniyordu. Görüyordu kendini; herkesi; orada; ötede; onlar işte.

Kaybetmiyorlardı bildi Halil.

Herkesi gördü, tanıdı. Tanıdıkları oradaydı işte!

Görüyor ve biliyordu.

Onlar da biliyordu, tanıyordu: bu Halil’di işte!

“Gel şimdi, uzan, uzan da...” Elini alnına koydu. Oğlu ateşler içindeydi. Alnında bir yangın; yüzünde kızıl alevler; oğlu bir yangın yeriydi. Bildi. İnşirah’ı okudu: Kıpır kıpır dudaklarından bir ferahlık yayılsın diledi; oğlunun göğsü yarılsın, açılsın, bir genişlik, bir ferahlık, belki bir esenlik hatta: –değil mi?

Halil’in bilinci yarıldı: bir yanında annesinin buz gibi elleri: genişliyordu, ferahliyordu. Bir yanında duvarlar, çarpıp durduğu, yaralandığı, aşılamaz duvarlar: Ateşler içinde kalktı, köyünün, memleketinin kanlı topraklarına baktı: tek tek tanıdı kanı, kanları. Uzaklardan, derinlerden yükselen, seslenen sesleri hatırladı. Gaz bombaları altında, göz gözü görmezken, yere düşmüş annesini gördü, bildi. Bütün tanıdıklarıyla, hatırladıklarıyla, bildikleriyle beraberdi; derin bir nefes çekti: hepsini, her şeyi, yaşanmış, yaşanacak, unutulmuş, fotoğraflarda, duvar yazılarında, afişlerde yaşayan, yaşanan her ne varsa: tanımadıklarını da, hatırlamadıklarını da, bilmediklerini de teneffüs etti. Genişledi. Yüreğini bir esenlik kapladı. Yürü, demişlerdi, biliyordu yollar yürüyünce; –Bahçelerin, askerlerin, ciplerin, telsiz seslerinin, uydu görüntülerinin, mermilerin, bombaların arasından yürüdü; biliyordu sonsuzluğa yürümek böyle bir şeydi. Başka sonsuzlukları da bildi, yürüdü ve bildi bütün sonsuzlukları. Bildiği bütün sonsuzluklar burada, duvarların önünde kesiyordu. Durdu. Tam kavşaktaydı.

Her şey uykunun karanlığına, kuyusuna düşüyordu şimdi.

Uyanmasın diye, oturakaldı kıpırdamadan, dizindeki oğlu şimdi nerelerdedi, kimlerle, yabancı iki dünyanın tam sınırında: “Güzel Allahım. Ey Gü-

zel Allahım...” Tam sınırdaki, kavşaktaki oğlunu düşündü: sonsuzluk karşısında şaşakalmış oğlunu. Gecenin karanlığı düşmüştü oğlunun yüzüne, bir örtü gibi; –bilmediği, başka bir karanlık, zulmet gibi geldi, o da düştü... bildikleri, bilmedikleri düştü yüreğine: bilseydi –keşke, ama...

Çiçek kokularının içine, arasına uyanacağı hevesiyle açtı gözlerini. Başka bir gün olsundu bugün. Zor mu? Olsundu işte! Bütün ağaçlardaki bütün çiçekler büzüşmüştü. Toprak nemliydi, rüzgar bereket taşıyordu. İnsan, işte insan... ah etti Halil: Köyünün, memleketinin yıkık evlerinde, molozlardan geçilmez sokaklarında inledi. Bütün yıkık evler; sokaklardaki bütün derin çukurlar damarlarında dolaştı, onardı, onarıldı: –böyle bir şeydi, onarılan, dirilen; bir zamanlar olmuş olan, olmuş olmaz mı daha bir...

Olmuş olan yinelenebilirdi. Yüreğine konan umutla her şeyin anlamı açılıverdi önünde; uzak, belki çocukluğundan, ama şimdi gibi, geldi bir şey, kalbini titretti, bir anı, babasına, abisine, yoksa abisi, babası... –geldi.

Şehre yürüdü. Sokaklar sokaklara açıldı; açılan sokakların sonunda, daha önce gittiği, yıkık, harabe bir yerin alt katında, derinlerde, dehlizlerde büyüyen, yeşeren umuda doğru. Kendini hazır hissetti. Kendini hazır hissedince gelecekti. Geliyordu işte hazır hissettiğine. Yıkılmış evlerin her nasılsa ayakta kalmış, kimi bölümlerinde, odalarında, bodrumlarında yaşayan insanları gördü. Toz toprak olmuş caddeleri de. Çocuklar toza toprağa bulanmıştı. Her yan, her bir şey büzüşmüş, kapanmış, daralmış, varla yok arasındaydı: sükunet kurşun gibi inmişti, her bir şeye. Sessizliği bölen hiçbir şey yoktu. Sesler; dinledi; bekledi; baktı ve gördü; sesler toplanmıştı viranelerin altında, her nasılsa ayakta kalmış... gitse, açsa pencereyi; sesler yırtacaktı dünyayı, yıkacaktı duvarları.

Şahit olacaktı; önünde her şey; her şey önünde açılacak, apaydın olacak, keskin bir bilişle bilecekti. Oluyordu işte: her şey daha yakın oluyordu; bilmediği bir yakınlıktı bu. Bildi yakınlıkları; bilince yakınlıkları, her şey ayan oldu; renkler, kokular, sesler; başka şeyler de işte: –her şey –her şey –her şey kaynaştı, buluştu.

Geniş bir kazak; döküm, döküm. Bir mont; omuzlarından düştü düşecek. Beline kuşandığı kayboluyordu montun, kazağın genişliğinde. Yüreğine vuruyordu genişlikler.

Kuşanmıştı.

O yolları ve yolları biliyordu, yürümek değil, uçmak ve...

Durmadan yürüyecekti; yürürken durmak yoktu ve görecekti: –şahitlik. Onlar da görecekti; gördüklerine pişman olacaklardı, ama pişman olmaya vakitleri belki de; –ve zamanı kuşatıyordu: zaman oydu. Mekanı arkasında bırakıyordu, zaman içindeydi; geri dönüşsüz yürüyordu, bilselerdi; bileceklerdi: Elledi. Buldu. Zamanı geldi mi çekecekti: çekince, çekince görecekti ve görülecekti, görülecekti: günlerini görecektirdi, çünkü zaman oydu.